

Љубивоје Ршумовић
ТРИ ЧВОРА
НА ТРЕПАВИЦИ

илюстровао
Тихомир Челановић

Copyright © 2007, 2015, Љубивоје Ршумовић
Copyright © овог издања 2015, ЛАГУНА

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Љубивоје Ршумовић
ТРИ ЧВОРА НА ТРЕПАВИЦИ

*Јубиларно издање
поводом педесетї година
од објављивања прве књиге*

1965–2015.

САДРЖАЈ

Посвета	11
<i>Руке моје мајке</i>	13
Муштулук	15
Рођење и пупак	17
Име	19
Родна кућа са хајдучким вратима	21
Трагање за пореклом	23
Баба Аника	27
Ратни сан	30
Смрт и несмрт	33
Још један сан	37
Мицино ратовање	40
Заувари	46
Свесем	50
Много питања а ја сам	53
Смрт фашизму – слобода народу	56
Не дам Сунце	58
Ко је вратио овце	62
Трешњовићи и Чатали	65
Кад је Боже земљу стваро	68
Загонетка	71
Како камен расте	76
Лојанице	79
Невоља	83
Врањевина	86
Муртеница	90

Ђак пешак	94
Шарена репа	97
Љубичасте краве	101
Аванс	105
Амрел за четири ђака	108
Зашто Латинка плаче	110
Криллати медвед	114
Црвена пумпица	118
Браћа (први разговор)	121
Ногом у прозор или друга смрт	123
Тресигаћа	125
Отац продаје волове	129
Поздрављање цркве	133
Јанићијеве панталоне	136
Рачун деде Стевана	138
Чоек	142
Џакање	145
Пећина строга	148
Кикирики путер	152
Будалаштина	155
Чагрљ	158
Ужина	161
Дрвена бицикла	163
Уштипци	166
Нежност	168
Јања из Бијеле Рјеке	171
Марштипци	174
Весна и Веско	176

Игре	178
Нови учитељ	187
Раноранилац и каснокаснилац	191
Разболела се Вера Лукина	193
Тајне	197
Тако у неком селу	201
Оловка с гумицом	204
Како убити Павла	209
Браћа (други разговор)	212
Џа или Бу	214
Приче за палигуше	217
Трапави Милорад	220
Отац прави косишта	222
Браћа (трећи разговор)	226
Тесла	234
Глишомер	238
Ванкацилин	243
Оно кад је Момчило упо у мочило	247
Како се лови слепи миш	251
Сладолед у хеликоптеру	255
Лакомице до школе	258
Постоји ли Обрен	263
Први пут с оцем у кафани	266
Шервуд бежи од куће	269
Шервудова философија	273
Бав тражи Нав	276
Досадна прича из прошлости	279
<i>Мајка</i>	285

Књигу *ТРИ ЧВОРА НА ТРЕПАВИЦИ*,
посвећујем
НИКОЛИ ТЕСЛИ

са жељом да му се скромно одужим за величанствену метафору коју сам од њега позајмио за наслов.

Тесла је искрено веровао да је све таленте и способности наследио од мајке Георгине – Ђуке. Кад је постао светски познат научник, сећајући је се са нежношћу, написао је:

„...Кад је већ била навршила шездесет година, прстии су јој били још увек иако еластични да је могла да свеже ири чвора на ирепавици...“

Љ. Р.

РУКЕ МОЈЕ МАЈКЕ

*Због њих светови постоје!
Жању поља кад оживије,
Лече ране кад освоје,
Увек нежне, лековитије.*

*Лакорадне, вољне, чиле,
Свеумејке и свезнајке,
Голубице вишекриле,
То су руке моје мајке!*

*Оне кућу носе, дижу,
Оне Сунце с неба скину,
Чаробне па свуда стижу,
Одане па журе, брину.*

*Лакорадне, вољне, чиле,
Свеумејке и свезнајке,
Голубице вишекриле,
То су руке моје мајке!*

1962.

МУШТУЛУК

У већ пожутелој старој свесци са коцкицама нашао сам овај запис, исписан очевом руком:

„Март увелико, још три мјесеца па ће се Милеса породити, а немамо колијевке у кући, требало би је направити... Одем у Шевар, испод Муртенице, кад оно зима још, нема јагорчевине да се тићи испод лањског лишћа. Нађем једну липу на самцу, једру и гранату, ни превелику, ни премалу, него таман, и док сам засијецо сјекиром стабло при земљи, учини ми се да чујем људски говор, но занијет ударањем не обратим пажњу. Али кад стабло крену да пада, зачујем разговјетно: – *Биће син...* Уплашим се, па се осврнем да видим да се шумар можда није сакрио у шипрагу, али није, те узмем сјекиру да окрешем гране, кад при првом ударцу опет зачујем: – *Биће син...* Ја поново, оно поново, мада све некако слабије и слабије, ко да је липа издисала, богме сам се мало и уплашио, чоек лако повантрза кад је сам у шуми. Окрешем некако гране, и једва заврзем трупац влачегом и довучем га кући. Успут, није срамота рећи, покушам да разговарам са Цветком, ко сматрам коњ и чоек више знају но сам чоек, али Цветко је мудро ћуто, ко да га се то нимало не тиче...”

Овде је запис прекинут. Оца Михаила више није било да ми заврши причу, па сам упитао мајку да ли се овога сећа?

– Да, примјетила сам да је нешта карли, и питала га шта му је, а он, тијо некако, сјећам се, каже: – *Родићеш сина*. Питам га откуд знаш, а он: – *Липа ми рекла док сам је сјеко!* Црни Микаило, узданем ја, а он каже: – *Да сам раније чуо, не би је одсјеко, овако испада да сам је убио!* Не товари себи самар на душу, кажем му, а он вели: – *Признајем да ми је било мило да чујем, али ко да сам сјеко живо чељаде...* Не призивај ђавола, кажем му опет, то ти је липа муштулук тражила, него спремај се па поново у Шевар, нађи четири младе липе, ископај, и засади око цркве, на четири стране свијета! И послушо ме, ене их сад, надвисиле цркву!... А ја сам и тебе и Миливоја одгајила у колијевци коју је направио од оне липе. Лако дрво, колијевка ко перце, носила сам вас у њој без муке, у Кршеве, па из Кршева, у Царево поље, па назад, и вала драгоме Богу, даће Он да ја дочекам да и вашу ћецу у њој љуљам...

Мушћулулук – награда ономе ко донесе и саопшти лепу и добру вест.

Тићини се – множини се.

Пованџрзаци – полудеци.

Влачег – јак ланац за вучу стабала из шуме.

Чељаде – особа, људско биће.

Јекџика – туберкулоза.

Карли – џужан.

РОЂЕЊЕ И ПУПАК

Рођен сам у понедељак, како мајка прича: „...Испред великог шпоретџа на дрва, поред самијег улаз-нијег вратџа. Било је подне, краве још нису биле дошле на попасак и мужу.“*

Уз мајку је била њена родица, а моја тетка, Ранка, а уз Ранку њен син Јанићије, који је имао годину и по дана. Цело то јутро мајка је шетала по кући, са трудовима, очекујући порођај. Јанићије је ишао за њом и понављао свако њено „Ах“ и „Јој!“. Мајка каже да је то и њу храбрило.

Самом порођају Јанићије није присуствовао, избациле су га напоље, јер се не ваља да мушкарци томе присуствују. Зато је и отац тога јутра отишао да чува овце, мимо обичаја.

Ранка је била узбуђенија од Мице, моје мајке, иако је до тада већ била родила петоро деце. Али, први пут се сад нашла у одговорној улози примаље. Она ме примила, прихватила, на овом свету, и кад

ми је одсекла пупак жетелачким српом, узвикнула је гласно и радосно, како је обичај:

– Чуј ме и почуј, народе! Роди вучица вука, свему свијетју на славље, ђететју на здравље!

Све је урадила како треба, само ми је пупчану врпцу одсекла тако да ми пупак и дан данас изгледа као кликер стакленац насред стомака!

Попасак – крајко јушарње или вечерње напасање стјоке пре муже.

Трудови – порођајни болови.